

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	E. Pans	Datum	11 juni 2025
E-mail	emma.pans@utrecht.nl	Kenmerk	30467548
Type brief	Actualiteit, Voortgangsbrief	Onderwerp	Aanpak overlast station en omgeving
Bijlage(n)	3	Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid, Asiel en Integratie

Geachte leden van de raad,

De afgelopen jaren zien we een toename van ernstige overlast en criminaliteit in het stationsgebied. De centrale ligging, het station en Hoog Catharijne maken plekken zoals het Bollendak aantrekkelijk voor ontmoetingen voor inwoners en bezoekers. Het is daarmee ook een aantrekkelijke ontmoetings- en hangplek voor verschillende overlastgevende en criminele groepen. Naar aanleiding van de analyse van Bureau Beke (december 2022) zijn we in 2023 gestart met verschillende stedelijke programma's waaronder Samen Eropaf (mensen met een samenloop van complexe problemen, onbegrepen gedrag en een gevaarrisico) en de aanpak Overlastgevende en criminele vreemdelingen. De basis van deze aanpakken is dat wij de mensen, die in beeld komen voor overlast en criminaliteit, altijd tegemoet treden met 'wie ben je, waar kom je vandaan, welke problemen spelen er en wat is ervoor nodig om deze op te lossen?' Met als doel daarmee de overlast en criminaliteit terug te dringen, bij voorkeur door mensen toe te leiden naar voorliggende voorzieningen. Deze aanpakken hebben positieve resultaten laten zien. Er waren minder grote excessen en incidenten. De overlastbeleving bij ondernemers, omwonenden en passanten was minder ten opzichte van vorige jaren.

Ondanks alle inzet zien we sinds de zomer van 2024 weer een toename van incidenten. Het gaat hier om vechtpartijen en steekincidenten waar veelal minderjarige en jongvolwassen Syrische en Algerijnse jongeren bij betrokken zijn. In deze raadsbrief nemen we u mee in de actuele situatie. We informeren u eerst over de resultaten van de aanpak Overlastgevende en criminele vreemdelingen in 2024.

Terugblik 2024

Conform toezegging 738, zoals verwoord tijdens de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van 13 juni 2024, geven we u middels het in bijlage 1 opgenomen overzicht van de inzet en resultaten in 2024 ook een meer cijfermatig inzicht bij de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen (OCV). De in dit overzicht genoemde interventies komen samen in de aanpak OCV onder regie en

coördinatie van de gemeente. Uit het overzicht blijkt dat we in 2024 positieve resultaten hebben behaald met de aanpak. Ook blijkt dat de aanpak veel inzet vraagt vanuit de betrokken partners, zoals het in kaart brengen van betrokken personen en de benodigde zorg, het inschatten van veiligheidsrisico's, de inzet van persoonsgerichte en gebiedsgerichte interventies en bijvoorbeeld extra toezicht vanuit politie en handhaving maar ook van specialistisch veldwerk zoals het Meldpunt Perspectief. Meer cijfers leest u eveneens in bijgaande factsheet Cijfers aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen (bijlage 2) en factsheet Meldpunt voor Perspectief (bijlage 3).

Actuele situatie overlastgevende en criminele vreemdelingen

Aan het einde van de zomer van 2024 zagen wij weer een toename van (gewelds)incidenten met name in het stationsgebied. Nu vooral door (veelal minderjarige/ jong volwassene) Syrische en Algerijnse jongeren verblijvend op verschillende COA-locaties verspreid over het gehele land. Een groep die weinig verklaart over wat er onderling speelt waardoor er moeilijk grip op hen te krijgen is. Het gaat hierbij veelal om jongeren die zijn opgegroeid in tijd van oorlog, conflicten en in armoede. Zij zijn een hoge mate van geweld gewend in het land van herkomst. Sommigen kampen met trauma's. De huidige bevrozing van de asielaanvragen leidt bovendien tot onzekerheid en gebrek aan perspectief. Dit leidt vervolgens tot meer gebruik van middelen. Ook zijn de COA-locaties waar zij verblijven en de langdurige opvang vaak niet geschikt voor deze doelgroep. Zoals de burgemeester in Nieuwsuur heeft aangegeven: "het zijn kinderen maar in aard van hun gedrag volwassen. Zij horen niet 's avonds te vechten onder het Bollendak maar moeten gezien worden, op tijd naar bed en naar school"

We zien dat deze groepen zich snel verplaatsen en snel van samenstelling wisselen. Dat vraagt heel veel inzet van alle betrokken partners. Na de incidenten onder het Bollendak, waar zeker zestig jongeren tegelijk bij betrokken waren, hebben we met de betrokken partners de inzet op de aanpak geïntensiveerd en verscherpt door:

- extra inzet vanuit politie/ AVIM
- extra koppels vanuit het Actualiteitenteam THOR
- avondrondes van het team van het Meldpunt Perspectief op o.a. de locaties Rijnkade, in Hoog Catharijne en onder het Bollendak
- uitbreiding van het team met PGA-experts
- het Eropaf-team is extra aanwezig in het stationsgebied
- plaatsing van een tijdelijke openbare orde camera aan de Rijnkade.

De resultaten van de aanpak zijn hetzelfde, echter we komen voor een steeds grotere opgave te staan door de aanhoudende aanloop van nieuwe mensen. Zo hebben we, ter triage voor een persoonsgerichte aanpak, alleen al naar aanleiding van de incidenten eind april honderd nieuwe namen van politie en handhaving aangeleverd gekregen van mensen die hierbij betrokken waren.

Vanuit de aanpak overlastgevende en criminele vreemdelingen hebben we nu in totaal 242 mensen actief in beeld. Binnen deze aanpak zien we de volgende groepen:

A. 162 Syrische, Algerijnse en Marokkaanse jonge mannen

Deze personen hebben de afgelopen zes maanden minimaal twee keer betrokkenheid gehad bij incidenten en/ of een strafbaar feit gepleegd.

Van deze 162 mensen hebben er:

- 37 een inschrijfadres in Utrecht
- 31 geen inschrijfadres

- 94 een adres op een COA-locatie verspreid over 45 andere gemeenten in het gehele land.

Leeftijden van deze groep jongeren:

- 60 jongeren zijn tussen de 13 en 17 jaar
- 43 jongeren zijn 18 jaar
- 37 personen zijn tussen de 19 en 25 jaar
- 22 personen zijn boven de 25 jaar.

Verder zijn in de aanpak opgenomen:

- B. 66 mensen uit (Oost) Europa (allen geboren in Roemenië). Zij acteren vooral in het stationsgebied. Op intimiderende en agressieve wijze zoeken zij met name kwetsbare mensen op, zonderen hen af en vragen geld voor hen te pinnen of een treinkaartje te kopen. Ook onder deze groep mensen spelen er onderlinge vechtpartijen.
- C. 14 overlastgevende mensen uit Oost-Europa op en rondom het OPG-terrein. Zoals aangegeven, komen veel van de personen in beeld in en rondom het stationsgebied maar zien we ook een toename van overlast en criminaliteit in andere gebieden. Zo hebben we een aantal impactvolle incidenten gehad in opvanglocaties en inloopvoorzieningen (zoals tijdens de koudweerregeling en in de Herstart) en zien we de laatste weken dat er meer incidenten (vecht- en steekpartijen) plaatsvinden op de COA-locaties.

Nachtsluiting Hoog Catharijne

Zoals u in de [raadsbrief Afsluiten Hoog Catharijne in de nacht](#) hebt kunnen lezen, is de nachtelijke overlast in Hoog Catharijne zodanig geworden dat wij met de aanvraag voor de tijdelijke sluiting van de 24-uurs route hebben ingestemd. De toename van het aantal (veelal minderjarige/ jong volwassene) Syrische en Algerijnse jongeren dat overlast veroorzaakt en/of zich crimineel gedraagt in de nacht heeft daar ook gezorgd voor meer (gewelds)incidenten. We zullen hierbij met het pakket aan maatregelen (zowel vanuit veiligheid als zorg), snel signalen van een eventuele nieuwe overlastlocatie bij elkaar leggen en indien nodig interventies inzetten.

Gesprek COA en Nidos

Naast de extra inzet binnen de aanpak naar aanleiding van de incidenten hebben we bij het ministerie van Asiel en Migratie aangedrongen op een landelijk gesprek met het COA en het Nidos¹. In dit gesprek hebben we goede afspraken gemaakt waarin zij actief betrokken worden in onze aanpak. Wij hebben erop aangedrongen dat we onze Utrechtse aanpak (dus met oog voor de mens achter het gedrag en de inzet op echt duurzame trajecten) kunnen vervlechten met het beleid en de aanpak in de rest van het land. Een persoonsgerichte aanpak zoals we die in Utrecht uitvoeren maar dan landelijk. Naast de samenwerking met het COA en Nidos ten aanzien van minderjarige vreemdelingen (lokaal en landelijk) zijn andere gemeenten met een soortgelijke problematiek op de lijn gekomen. Wij hebben afgesproken om de komende tijd stevig met elkaar op te trekken tegen deze problematiek. Van belang hierbij is dat er zicht is op deze jongeren. Zicht op wie zij zijn, waar zij verblijven, waar zij vandaan komen, wat hun verhaal is, welke problemen er spelen en hoe zij daarbij geholpen kunnen worden. Dit is ook de basis van onze inzet in de persoonsgerichte aanpak. We zien dat de stevige inzet in de aanpak vanuit veiligheid én zorg werkt maar ook nodig blijft. De wisselingen, het ontbreken van perspectief op verblijf of terugkeer, de psychische kwetsbaarheid en het middelengebruik van de doelgroep en de grote impact die dit heeft op bewoners en bezoekers van de stad zorgt ervoor dat de aanpak veel inzet en een lange adem vraagt. Samen met onze

¹ Voogdij- en opvangorganisatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Burgemeester en wethouders

Datum 11 juni 2025
Ons kenmerk 30467548

partners blijven wij ons inzetten voor deze mensen en voor de veiligheid van iedereen in onze stad. We kunnen dit echter niet alleen. Hiervoor hebben we het Rijk wel nodig aangezien de doelgroep voor een groot deel van buiten de stad afkomstig is. Naast de gesprekken met het Rijk hebben we het Rijk dan ook opnieuw gevraagd om onze aanpak financieel te blijven ondersteunen zodat de inzet van onder andere de coördinatie, persoonsgerichte aanpak en het Meldpunt Perspectief gegarandeerd blijft.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,